

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Franca Kolmana hiši „Gledališka stolba“.
Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Budgetna debata.

(Dalje.)

Naša trgovina ohranila si je svojo aktivnost in izvažanje pridelkov ni se znižalo. Jedina Rusija več izvaža nego uvaža, v vseh drugih državah se več uvaža nego izvaža. Brodarstvo napreduje, in kar se tiče prometa na železnicah, narašča neprestano število potovalcev in prevožnji izročenega blaga, vsled tega naraščajo tudi dohodki železnic.

Promet pisem, kakor tudi poraba telegrafov množi se na tako vesel način in živinoreja, o katerem se čujejo v drugih državah pritožbe, zboljšala se je pri nas. Sicer prirastek po številu ni velik, a povprečna peza, kolikost mleka in vrednost vsake posamične glave se je pomnožila. Pri rudnikih, v železnini in v premogu zaznamovati je velikanski napredok in izgube od l. 1873 so že davno opiljene in poravnane.

Če poudarjamo, koliko se od pridelovanja in od prislužka začasno ali pa trajno polaga na stran, kažejo se nam tudi kako povoljne številke. Koncem l. 1870 bilo je v hranilnicah avstrijskih 285 milijonov, koncem l. 1875 pa 589 milijonov. Ta prirastek pa ni bil naraven, ni bil veselo znamenje, kajti le ostanki na borsi ponesrečenih kapitalov pribrežali so v zavetje hranilnic in ta prirastek bil je l. 1876 vedno redkeji, ker naravnejši. Čudno je pa to, da se z l. 1879, ko se je pričelo v vseh panogah prometa novo življenje, ko se je tedaj kapital zopet začel udeleževati raznih podjetij, opazuje zopet močan naraščaj hranilničnih ulog. Porabljajo se tudi poštne hranilnice jako marljivo, vsak dan uloži se okoli 4.000 gold., tako, da se sme sklepati, da bode koncem leta v poštih hranilnicah 12 do 14 milijonov naloženih.

Kar se tiče vključne vso vseh hranilnih ulog, zavzema Avstrija v tej zadevi prvi prostor v Evropi in na vsem svetu. Relativno pripada v Avstriji na vsakega prebivalca 42 gld. hranilnih ulog, zavzema tedaj četrto mesto in prekose jo le Danska, Sakson-

ska in Švica, katere dežele pa slove kot uzori marljivosti, štedljivosti in blagostanja. Tudi število izseljencev je v Avstriji zelo nizko, izrašča le sedminko prebitka vseh porodov. Samomori, konkursi in falimenti zmanjšali so se.

Obremenjenje posestva znižalo se je v zadnjih dveh letih in iz vsega je vidno, da Avstrija v zadnjih letih ni zaostala za drugimi državami in tudi iz državnega proračuna mora se posneti, da se je nastopil pravi pot do ravnotežja v državnem gospodarstvu, ker je deficit v širšem pomenu skrčil se za 195 milijonov, v ožjem pomenu pa za 105 milijonov.

— Nejednakemu obdačenju prišlo se je nekoliko s tem v okom, da je z upeljavo osobnega dohodninskega davka tudi goboči kapital primoran, donašati svoje davke k občnim bremenom, a še sta dve črni pikti v našem budgetu namreč: monopol soli, ki podražuje jednako siromaku kakor bogatašu neobhodno sol, in mala lotterija, katera slednja išče dobička v tem, kar je v drugej obliki zabranjeno po kazenskem zakonu. Akoravno se pri neprestanem deficitu tistih 7–8 milijonov dobička od male lotterije in ona 2–3 milijoni, ki bi odpali, ako se zniža cena soli, za sedaj ne dado pogrešati, vendar se sme z vso pravico pričakovati, da kakor hitro bodo odpravljen deficit, se bodo skrbeli za to, da se odpravi mala lotterija in zniža cena soli.

Neugodna točka v našem budgetu so tudi državni gozdi in domene. V proračun za 1883 je namreč 706.739 hektarov plodne zemlje stavljene s 660.000 gld. čistega doneska, l. 1881. pa celo samo s 469.000 gld., tedaj 66 kr. na hektar produktivne zemlje. Vlada naj tedaj ali temeljito prepredi vso obdelovanje in upravo, ali pa ob ugodnem času proda vse te predmete, da ne bode 70 milijonov kapitala mrtvih ležalo in bode šlo vsako leto 3 milijone obresti v izgubo.

Stroški za upravo in pravosodje itd. zmanjšali so se tudi izdatno. Leta 1877 izraščali so še 76.532 000 gld., tedaj 23 percentov, leta 1883 pa samo 19 percentov, in z novimi davčnimi predlogami

bode možno uvesti pravičnost v našo davčno sistemo in, če tudi ne otvoriti boljšo finančno dobo, vsaj napeljati pota k boljšemu stanju.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. marca.

V ponedeljek je v **državnem zboru** v specijalnej budžetnej debati poslanec Kulaczowski tožil o slabem položaju Rusinov in njihovem zatiranju. Omenil je tudi znano veleizdajsko pravdo ter trdil, da se je ona pričela vsled samega sumničenja ter da so se oblastnje kazale zelo prisranske. Govoreč nadalje o crkvenih rezmerah, je tožil, da se pravoslavni zatirajo. Dr. Madejski polemizuje s predgovornikom, imenuje njegova očitanja ničeva in jim podlaga namen sumničiti Poljake. — Pri naslovu: „politična uprava“, nastavljenem s 5,634.000 gld., vpraša dr. Menger ministra promestnika, je-li voljan poboljšati stališče diurnistov v smislu v zbornici že predložene resolucije? Dr. Foregger obžaluje po njem očitane nepoštavnosti (!) oblastnij pri razpustu zborovanj nemško-nacionalnih društev v Štajerskej. Pri naslovu: „cestne stavbe“ izrazi dr. Tonkli željo, da se v prihodnji budget nastavi državni prinos za cesto v Tolmin in Bovec iz Gorice. Vsi naslovi budgeta za notranje ministerstvo vzprejmajo se nespremenjeni; ravno tako budget za deželino brambeno ministerstvo. — V včerajšnjej seji obravnavalo se je budgetno poglavje „ministerstvo za uk in bogočastje“.

Šolski odsek državnega zбора dokončal je v svojej zadnji seji generalno debato o šolskej noveli, zanikujoč predlog levice za prehod k dnevnemu redu, ter je volil Lienbacher-a poročevalcem. R. Člam je izjavil, da si avtonomisti s tem, da se udeleževajo debate, nikakor ne zavežejo rok za glasovanje. Sam Rus je obstal, da so sedanje šolske postave pomanjkljive ter reforme potrebne.

„Politik“ poroča, da se bodo naredba o naknadnem kreditu za česko medicinsko fakulteto ter za srednje in obrtne šole v Českej in Moravskej po soglasnem sklepu ministarskega sveta kmalu preložila v potrejne na Najvišjem mestu. Nadalje ve „Politik“ tudi povedati,

LISTEK.

Junak našega časa.

(Roman M. Lermontova posl. J. P.)

Pečorinov dnevnik.

II.

Knežna Mary.

24. junija.

(Dalje.)

— No, poslušajte me: Grušnicki je posebno jezen nanj — on naj začne! Pri prvej priložnosti naj pokliče Pečorina na dvoboje ... Počakajte, kako se bo to naredilo ... pokliče naj ga na dvoboje: dobro. Vse priprave za dvoboje vrše naj se kolikor se da glasno in slovesno — bom že jaz vse uređil; in mene vzemi za sekundanta, moj prijatelj! dobro! Sedaj pa kako narediti? v samokrese ne bomo djali krogelj. Glavo stavim, da se bo prestrašil Pečorin, ko bom vaju postavil šest korakov naranzen, če ne, naj me vzame vrag. Ali je vam prav gospoda?

— Dobro si jo izmisli! ... nam je vsem prav, čemu bi nam tudi ne bilo? ... razlegalo se je od vseh strani.

— In ti Grušnicki?

Radoveden sem bil, kaj bo odgovoril Grušnicki; mraz me je stresel, ko sem si domislil, da bi me bili morda osmešili ti tepeci, ko bi ne bil naletel na ta pogovor. Ko bi ne bil soglasil Grušnicki, pripravljen sem bil objeti ga okrog vrata. A ta je molčal precej dolgo, je ustal, podal roko stotniku in rekel pogumno: Dobro, jaz sem že pripravljen.

Težko je opisati, kako se je razveselila vsa ta poštena družba.

Vrnil sem se domov in vznemirjevali sti me dve razni čuvstvi. Prva bila je žalost: zakaj me sovažijo vsi, mislil sem. — Zakaj? Ali sem razžalil katerega? Ne! Ali pripadam k onej vrsti ljudij, katerih vnanjost že vzbuja sovaštvo? Čutil sem, da je napolnevala stupena zlobnost mojo dušo. „Varuj se gospod Grušnicki“, govoril sem sam seboj in korkal po sobi gori in dol. — „Z mano se ni šaliti.

Drago boš moral poplačati hvalo, ki si jo žel od svojih neumnih tovarišev. Jaz vam ne bom za norca ...“

Spal nesem celo noč. Zjutraj sem bil rumen, kakor pomeranča.

Dopoludne srečal sem kneginjo pri kopelji.

— Ali ste bolni? rekla je ter me bistro pogledala.

— Vso noč nesem spal.

— Jaz tudi ne ... Jezila sem se na vas ... morda po krivici? — Povejte mi vse, in jaz vam bom odpustila.

— Vse tedaj? ...

— Vse ... samo povejte mi resnico ... le hitro ... Glejte, mnogo sem premišljevala in prizadela si objasniti in opravičiti vaše obnašanje: morda se vi bojite ovir od mojih sorodnikov ... tega se vam batni ni treba: kadar zvedo ... (njen glas se je tresel) jih bom že jaz sprosila ... Ali vas skrbē vaše lastne zadeve ... povem vam, jaz sem pripravljena žrtvovati vse za tegs, kogar lju-

da se tudi želi českega nara glede česko-moravske transverzalke in razpusta českega deželnega zborna bližati k svojej ugodnej rešitvi. — Upraviteljstvo naukov izdalo je vsled resolutej budgetnega odseka, ki se je izreklo proti vzajemnemu kemčnemu laboratoriju česke univerze in tehnike, nalog, da se imajo takoj izdelati načrti za stavbo novega laboratorija česke tehnike.

O organizaciji obrtnih nadaljevalnih šol izdalo je naučno ministerstvo v 24. dan februarja t. l. vsem deželnim vladam, razen niževnorskij, naredbo, v katerej se razpravljajo občni principi o ustanovi teh šol. Ta naredba pride v veljavu še pred začetkom šolskega leta 1883/4. ter se imajo pravila in učni črteži že obstoječih jednakih izobraževališč spraviti v soglasje z določili te nove naredbe.

Vračanje države.

Povodom včerajšnje obletnice proglašenja srbske neodvisnosti in srbskega kraljestva podelil je kralj Milan svojim ministrom novo osnovani orlov red. — Načelnikom novo ustanovljenim divizijskim komandam imenovani so polkovniki Jakovljević, Orešković, Aleksej Nikolić, Lazar Jovanović in Miljutin Jovanović. Komandniki general postane general Lešjanin in njegov adiutans polkovnik Begičević.

Guvernerju vzhodne Bolgarije zaukazalo se je konečno iz Carigrada, da ima pravno določeni tribut v vsem znesku redoma plačevati v blagajno bondholderjev. Priziv avtonomne vlade odbila je porta definitivno. V Philippopolu se je posebno ostro obsojeval francoski zastopnik, kateri je v smislu podanih mu instrukcij svoje vlade posebno energično podpiral zahteve bondholderjev.

Francoska komora obravnava je začetkom tedna predloge Baro de Andrieux-jeve o reviziji ustave. Minister prvomestnik Ferry je močno ugovarjal tem predlogom ter jih pobiral, trdeč, da jih bode senat gotovo odbil. Spora mej obema memorama pa nikakor ni želeti. Večina dežele zahteva delo in mir; ona bode republiko popustila, če se osvedoči, da je poprišče nestalnosti in agitacij. Pred prihodnjimi volitvami leta 1885. se pač lečko poskuša spora umeti se o tem s senatom; sedaj pa da je to vprašanje jako vznemirjujoče in nepridiprav. Po govorih Mader de Montjau-a in Andrieux-a, katera iz raznih uzrokov zahtevata premembu u tave, pravi Clémenceau da treba novih izjav Ferryja; on vpraša, ima-li sklep s 26. januarja 1882., ki je tako ugoden za revizijo ustave, še svojo veljavo in zakaj se senat na ta votum ni oziral? Clémenceau potem nasvetuje, da se obravnava preloži na prihodnji dan, kar se vzprejme. — V senatu se je obravnaval po Dufaure u izdelani postavni načrt o društvenih pravicah. Več republikanskih govornikov zametalo je ta načrt, ker ne hotel verskim dužbam privoliti jednakih pravic, kakor drugim društvom. Jules Simon pa je predlogo zagovarjal, več, da mora zares liberalna postava biti za vse jednak, če ne, je autoritarna. Govornik priznava tudi korist verskih družeb.

Dopisi.

Od savinjskega ustja 5. marca. [Izv. dop.] „Celjsko učiteljsko društvo“ napreduje čedalje bolj, kajti ne le da se razpravljajo v njem vedno zanimljivejša vprašanja, marveč tudi število udov in vlasti udeležnikov zborovanj če dalje bolj narašča. Zadnjega zborovanja dne 1. marca t. l. udeležilo se je v primeri s prejšnjimi zborovanji največje število

bim . . . Povejte mi hitro . . . vi me ne prezirate — kaj ne, da ne?

Prijela me je za roko.

Kneginja Šla je pred nama z Verinim možem in ni videla ničesar; a videli so naju bolniki, največji obrekovalci in opravljevalci, za to sem jej hitro odtegnil roko.

— Povedal bom vam vso resnico, odgovoril sem knežni: skušal ne bom niti pojasnevati, niti opravičevati svojega obnašanja: jec vas ne ljubim.

Njena ustna so obledela.

— Pusti me, rekla je, a tako tiko, da se je komaj slišalo.

Zmajal sem z ramami, obrnil se in odšel.

25. junija.

Včasih zaničujem samega sebe . . . Morda za to preziram druge? . . . Postal sem nesposoben za dobra dela; bojam se, da bi ne osmešil samega sebe.

društvenikov; navzočnih je bilo 31 gospodov in gospic, mej njimi 2 gg. gosta. Na novo je pristopila k društvu gospodič. Reyerschützeva iz Loke pri Židanem Mostu. Ko so utihnili mili glasovi Mašekove pesni „Pri zibelu“, prične g. predsednik zborovanje s prisrčnim pozdravom gg. tovarišem in gospodičnam koleginjam. Po prečitanji zapisnika nazvanju se razni dopisi, izmej katerih omenjam le onega, s katerim pošilja g. ravnatelj Lapajne po njem izdane knjige in zvezke književnemu odseku v oceno, prepričaje jib ob jednem društvu v lastnino. Vse to blago izroči se odseku, da prihodnji o njem poroča. Na to govoril g. Jarec „o vzajemnem delovanju gg. učiteljev s cesarjevič Rudolfovim sadjerejskim društvom za spodnji Štajer“. G. poročevalce razloži z živo besedo važnost in korist tega sadjerejskega društva in naslika delokrog, v katerem naj bi se vsak učitelj kolikor moči trudil, da podpira sadjerejsko društvo, kajti s tem ne bode koristili le sebi, marveč vlasti svojem narodu, kateremu bode pomogeli do boljšega gmotnega stanja. Da so njebove iz dna srca izvirajoče besede sezale v srce vseh poslušalcev, priča že to, da je takoj večina gg. društvenikov pristopila k temu društvu. Ob jednem se je sklenilo, da tudi celjsko učiteljsko društvo v celoti pristopi k sadjerejskemu društvu. Za tem je govoril g. nadučitelj Rupnik „o bučeloreji“ ter je praktično razkazoval ravnanje z bučelami ob času roja in kadar se med trga. Vse to je kazal g. poročevalce na priprostih aparatih, katere si je navlašč v to svrbo pripravil. Njegov govor je bil zelo poučljiv in gg. poslušaleci so mu sledili z največjim zanemanjem. Temu so sledili razni nasveti, izmej katerih naj omenim najimenitnejših. Ker je obhajil ravno ta dan gosp. ravnatelj Andrej Praprotnik petindvajsetletnico službovanja v Ljubljani, ob jednem pa petintridesetletnico svojega učiteljevanja v obči, zato šteло si je zbrano učiteljstvo v sveto dolžnost, da se vsaj v dubu udeleži svečanosti, katero so mu napravili narodni ljubljanski učitelji; sklenilo se je po nasvetu g. Brezovnika telegrafično čestitati g. ravnatelju A. Praprotniku. Za tem pa popome besedo gospod Gabršek ter stavi — v očigled premnogih za razvoj društvenega zavedanja naravnega učiteljstva in za povzdigo naravnega šolskega časništva in šolske knjige pridobljenih si zaslug — samostalen predlog, naj imenuje celjsko učiteljsko društvo danes gosp. Andreja Praprotnika svojim častnim članom; kajti zavest, velevrednega starosta slovenskih učiteljev mej svoje ude štetni smeti, bodrilo bode gg. društvenike k neumoranemu delovanju in k krepkemu vztrajjanju na polji naravnega šoustva. Ta nasvet bil je z občnim in navdušenim odobravanjem vzprijet in g. Praprotnik izvoljen je bil takoj tretjim častnim članom celjskega učiteljskega društva. Po zborovanji zbrali so se gg. društveniki k skupnemu obedu v čitalničnih prostorih, kjer je vse prehitro potekel čas mej svojci. G.

Iz Kamnika 5. marca. [Izv. dop.] Kdor je igro „Cvrček“ že kje drugaj na kakem odruidel igrati, ali jo je morda samo prebral, — pa videl ta lepi jedrnati umotvor 4. t. m. odvijati se

Drugi bi na mojem mestu predložil knežni svojo roko in svojo srečo; ali mene kar strese beseda — že-nitev: naj bi še tako strastno ljubil žensko, a če omeni, da bi jo vzel — proč je z ljubeznijo! moje srce premeni se v kamen, in nič več ga ne pregreje. Pripravljen sem vse žrtvovati, samo tega ne: dvajsetkrat rad postavim svoje življenje, da še celo svojo čast v nevarnost . . . a svobode ne prodam. Zakaj jo tako čisljam? Kaj imam, od nje? kaj nameravam? kaj pričakujem od prihodnosti? . . . Ničesa. To je nekak prirojeni strah, predčuvstvo, ki se ga znebiti ne morem . . . Vsaj so tudi ljudje, ki se silno boje pajkov, šurkov, mišij . . . Ali naj povem? Ko sem bil še otrok, prerokovala je neka starška mojej materi; prirokovala mi je smrt od hudo ne žene; to me je tako potrlo; v mojej duši rodil se je nepremagljivi strah pred ženitvijo . . . Nekaj mi pravi, da se bo spolnilo ono prerokovanje, in jaz se prizadevam, da bi se še dolgo ne.

na našem malem odrči, pač ne poreče družega nego: „čudezno, čudezno! Nikdar nesem se nadeljal takovega igranja na kakem diletantiškem odru.“ —

Igra sama na sebi, ako jo bereš, mora ti ganiti srce, ker v njej boš našel domačo, priprosto sliko kmetskega življenja, dovolj lepočutnih in gajljivih trenutij!

Kaj pa, če jo vidiš odvijati se tiko, mirno in kar mogoče naravno, brez vsega prenapetja, brez vsacega pathosa, in to vse še v tako lepih narodnih nošab! —

Ob jednem pa imaš pomisliti, da se to zamore zgoditi v Kamniku — v Kamniku pravim, — ki je v polnej trdnosti besede zares „trd Kamnik“. Tako zanimljiva igra, prvikrat igrana na našem odru, s tolikim trudem otvorjena, zaslužila bi pač nekoliko več zanimanja in hvale neumorno delujučim diletantom, zlasti pa našim gospodičinam in mej temi v prvej vrsti vrlej „Stani“, našemu pridnemu „Cvrčku“, neutrudljivej igralki gospici Medvedovej. Izpeljala je svojo ulogo s toli naravnostjo, toli gajljivostjo in vseskozi z občudovanja vredno neomahljivostjo. Hitri njen govor nikakor ni oviral razumljenja — temveč pristojal jej je celo kakor prav nalašč za zbadljivega in jezičnega „Cvrčka“. Toda pozneje, ko je spoznala „Stana“, da ni več blebetavi in hudomušni otrok, temuč deklica, ki ni iz lesa, pokazala je tudi, kako nežno, premišljeno in s poudarkom da umeva govoriti o rečeh, — ki prihajajo od srca. —

Da pa ne zabredem v predolgo razgovarjanje samo o „Stani“, ki je ustvarila s svojim igranjem uzorek — vsem igralkam, koje zadene kdaj sreča pokazati se kot „Stana“ v „Cvrčku“, zaklicati hočem jej še jedenkrat: Hvala, hvala!

Vsakdo bode priznal poleg „Stane“ jako veliko zaslugo nekdanje gospice Grčarjeve, sedaj omožene gospice F., ki nam je tako vrlo, izvrstno predstavljala starko „Srdano“, — obče priznavala se jej je tudi velika zahvala za ujeno požrtvovalno igranje. — Milunko igrala je izborno gospodičina A. Albrechtova, in pokazala tudi, da jev ne manjka veselja in nadarjenosti za dramatične igre.

Pohvaliti moram tudi vse druge gospice, kakor Stamenko, Tihano, Dorko in pa mater Brjanko (gospodičina K. Wacak), vse v tako lepih narodnih nošab. — Posebno pa so uplivale tako malo nošene slovenske peče na gledalce. Pozabiti ne smem nikakor botre „Kaline“ (gospodičine Osoletove), — ki je bila res pravčata slovenska botra.

In da bo delo popolno, treba omeniti še gospodov igralcev. Kar iznenadilo je vsakega delovanje in igranje „Sobin Bujanoviča (g. Franja Stele), posebno v njegovih strastnih govorih s „Stano“; — pokazal je včeraj res, da kamniške Čitalnici ne treba iskati boljega ljubimca. Izvrstno igral je tudi g. Josip Fajdiga, kot oče Bujan; in ne pretiram, ako smem reči, da presega njegovo igranje meje dilettantizma. — Na zdar! tedaj vrli oče „Bujan“ in ravno tako oče „Nadej“ (g. Vrečar) in obče prijubljeni naš „Karolček“ Borko Bujanovič, ki svojega brata, „dvojčeka“ — tako gorko ljubi.

26. junija.

Včeraj prišel je v Kislovodsk nemški glumec Apfelbaum. Na vratih gostilnice nabit je dolg plakat, ki naznana velečastitemu občinstvu, da priredi gori imenovani glumec, akrobat, kemik, optikar, danes zvečer v gostilnici veliko predstavo; ustopnice prodajajo se po dva rubla.

Vsi se pripravljajo iti gledat čudovitega glumca, tudi kneginja kupila je dve ustopnici, dasi je vjenča hči bolna.

Danes po kosilu šel sem mimo Verinega okna; k mojim nogam pal je listek papirja. Poberem ga in berem: „Danes ob desetih zvečer pridi k meni po velikih stopnicah; mož moj odpotoval je v Pjatogorsk in se še le jutri vrne. Mojih ljudij, slug in hišen, ne bo doma; kupila sem ustopnice tudi vsem kneginjinim ljudem. — Pričakujem te; pridi gotovo.“

„Oho“, misil sem si, „na zadnje se je pa vendar izšlo po mojej volji.“

(Dalje prih.)

Slednjič naj omenim še naših vrlih kmetskih fantov, posebno pa „Slajka“, ki se je prav pridno obnašal.

Po igri pelo je pevsko društvo „Lira“ in ostali čas do jutra porabil se je v „domačej zabavi“.

* Iz Kostanjevice 2 marca. [Izv. dop.] Tukajšnji občinski odbor je 22. februarja volil nov krajni šolski svet, ter izvolil je bralcem „Slov. Naroda“ že dolgo znane može, gg. Autona Štravsa, Alojza Gača in Ivana Kuntariča. Da so ti novi (ali bolje ponovljeni) šolski svetovalci sami narodnjaki, mi ni treba praviti, saj je vsakemu, kdo se za tu kajšnje razmere kaj briga, dobro znano, da je ta trojica bila, je, in bo proti vsakemu narodnemu napredku; a vedno je goreče delala za blaženo nemčurstvo. Vendar naj se nihče ne čudi, da imamo zdaj tukaj tak krajni šolski svet, ko je bilo že po novinah brati, da imamo v Kostanjevici silno malo nemškutarjev. Res malo jih je, a je pa tudi še manj pravih narodnjakov. Može, če tudi na glasu, da so narodni, pa ob volitvah doma ostanejo, in gotovo tega lepega imena ne zaslужijo, recimo juri rajši „za-pečnjaki“. Ti zapečnjaki so krivi, da imamo zdsaj tak krajni šolski svet, kakršnega smo imeli že mnogo let (izimši zadnji dve) v veliko škodo šolskemu in narodnemu napredku.

K volitvi prišlo je 11 občinskih odbornikov; mej temi le širje očitni narodni nasprotniki, vsi drugi hočejo veljati, če ne za narodnjake, saj za poštene Slovence, in vendar so vsi, razen poštenjakov g. Vojteha Candolinija in g. Ivana Kalina, volili tako, kakor je želela izvoljena trojica. Vso čast torej imenovanima gospodoma, ki sta volila, dasi je bilo razvidno, da bodo njihovi glasovi zaman, tako, kakor jima je velela zdrava pamet; zato pa tudi zdaj nesta deležna sramote, ki so si jo nakopali vsi ostali odborniki, naj so že volili ali pa doma za pečjo ostali. Ker kdor takim ljudem, kakor sta dva nova izvoljenca, svoje zaupanje izreka, kaže, da tudi on dosti bolji ni. Nekako čuden svit bo pa tudi na sicer poštenega g. župana pal, če povem, da je vsa ta izvolitev po polnem njegovo delo. Res je sicer, da g. Stravs ni volil niti Gača niti Kuntariča, da je svoj glas, da bi sum od sebe odvrnil, prav pa metnima gospodoma; a res je pa tudi, da je ravno on postal nevedne volilce h Kuntariču, rekoč, tam se boste pomenili, koga boste volili, le tja idite; sam pa je hitel v šolo, kjer se je imela volitev vršiti, da bi nihče ne spregledal njegove spletke. Ali, gospod Stravs, če ste vi zviti, mi pa slepi in neumni nesmo.

Rekel sem, da to, da imamo zopet protinoden krajni šolski svet, ni nič čudnega in tudi posebna nesreča ne; a čudno je, da sta izvoljena gg. Alojz Gač in Ivan Kuntarič iz družih uzrokov, ki glasno kriče, da nesta zasluga njima izkazanega zaupanja.

Gospod Alojz Gač je bil že celih 10 let načelnik krajnemu šolskemu svetu v Kostanjevici, teďaj je imel časa in prilike dovolj, pokazati svojo zmožnost za ta posel; in res pokazal jo je, pa ne zmožnost, ampak silno nezmožnost. To sta ne le jedenkrat očito potrdila tudi njega sedanja pajdaša Stravs in Kuntarič. Najlepši dokaz silne njegove nezmožnosti so gotovo računi krajnega šolskega sveta od leta 1877. do 1880., to je iz dobe, ko je bil še on temu zavodu načelnik. Iz teh računov, ki že skorn dve leti pri c. kr. okraju šolskem svetu leže, je razvidno, da je v gosp. Gačevem žepu saj začasno ostalo celih 322 gld. 62 kr.; pa ne trdim da po goljufiji, ampak po neodpustljivi pomoti in malomarnosti.

Poleg te malenkosti je v g. Gačevem žepu tudi od leta 1880., ko je bil potres tukajšnjo šolo hudo zrahjal tako, da je mogel siromašni občini slavni deželni odbor s 400 gld. na pomoč priteči, nekaj grošev ostalo. G. župan Anton Stravs, ki je tudi zveden mož v popravilih, trdi, da vsi popravki pri šolskem poslopu neso čez 200 gld. stali; kam pa je šlo drugih 200 gld.? Krajni šolski svet pa je sicer pod predsedništvom g. Ivana Kalina zahteval, da naj g. Gač položi račun od omenjenega popravila, pa ta je trdil, da on ni dolžan nikomur

računa dajati, ker je sam od inženirja delo prevzel. Ali ste že slišali kaj tako pametnega? Vsa večja dela se morajo po dražbi oddajati, ne pod roko, in noben inženir nema pravice oddajati komu dela, za katere ima skrbeti krajni šolski svet. On napravi proračun, druge pravice pa nema. Slavni deželni odbor ravno zdaj zahteva 200 gld. tega posojila nazaj. Radoveden sem, kdo jih bo dal? Pa naši dobri občinski očetje bodo že poskrbeli, da g. Gač ne bobolelo.

(Konec prih.)

Domačje stvari.

— (Ugovorna obravnavo) zaradi konfiskacij štev. 20. (25. jan.), 27. (3. februar) in 31. (8. februar) „Slovenskega Naroda“ vršila se je danes dopoludne pred c. kr. deželnim kot tiskovnim sodiščem. Predsedoval je sodišču deželne nadodsodnije svetovalca Kapretz, votanta bila sta deželne sodnije svetovalca pl. Zhuber in baron Rechbach. Državno pravdništvo je zastopal državnega pravdnika namestnik g. Mühlleisen, uredništvo „Slovenskega Naroda“ pa g. dr. Zarnik. Sodišče zavrglo je ugovor uredništva „Slovenskega Naroda“ v vseh treh slučajih in privrtilo konfiskacijam. Natančneje poročamo še, le toliko omenimo, da se je vsa obravnavo vršila v slovenskem jeziku, le državnega pravdnika namestnik g. Mühlleisen govoril je, dasi je šlo za slovenski list, — nemški!

— (Imenovanje.) Gospod Matej Cigale, tajnik v ministerstvu in urednik slovenske izdaje državnega zakonika, dobil je naslov in značaj vladnega svetnika. Na tem odlikovanju čestitamo iz srca gospodu odlikovanemu, starini mej slovenskimi pisatelji.

— (Od Št. Jurja ob južnej železnici) se nam piše 6. t. m.: Necoj ob $\frac{1}{2}$ l. uri po noči umrl je po prav kratkej bolezni č. g. Josip Hašnik, tukajšnji župnik in duhovni svetovalec. Pokopan bode 8. t. m., ravno na njegov rojstni dan — 72 let star. Pokojnik je svoje dni na narodnem slovenem in pesniškem polji mnogo storil. Po „Drobincih“ in drugod so posejani njegovi izdelki. — Svoje literarne izdelke izročil je g. Lendovšek-u. (Vsaj rekel mi je že prej, da bo tako storil.) B'ag in trajen mu spomin!

— (Iz Vača) piše se nam v 5. dan t. m.: Visoka c. kr. deželna vlada nam je z odlokom od 15. februarja t. l. št. 1593 pravila društva „narodno pravno društvo na Vačah“ odobrila.

— (Shod gorenjskih čebelarjev) bit je 4. t. m. v Lescah v gostilni g. Wührerja. Zbranih bilo je nad 70 čebelarjev, mej njimi duhovnik g. A. Zupan iz Bleha, g. Dolenc, svečar v Ljubljani, in sivočas starček, ki že okoli 70 let čebelari, izmej županov pa župan Leški in Gorjanski. Gospod Modic iz Jesenic, kateremu gre hvala, da je sklical ta shod, razkazoval in razlagal je raznovrstno čebelarsko orodje; sploh bil je shod jako poučen in zabaven. Čebelarji, s prvim shodom jako zadovoljni, željno pričakujejo, da vlada potrdi pravila in jim bude zopet prilika udeležiti se novega shoda. Gorenjsko še ne pomni čebelarskega shoda, dasiravno je že cesarica Marija Terezija slavnega čebelarja Janšo iz Brezince poklicala na Dunaj, da je ondi učil čebelarstvo. Zato nam bo dobro došlo to društvo, zlasti, ker se bode osnovalo v tisti čas, ko nam čast svojega prihoda nakloni presvitli cesar in cesarjevič Rudolf.

Hraški.

— (Hudodelstva zažiga) zatožen je bil 5. t. m. popoludne 17 let stari kmetski fantal Janez Ovičač, doma iz Žrjavke. Zatoženec imel je tako slabo odgojo, ne zna niti pisati ni brati in da si doslej še ni bil kaznovan, bil je že na sumu, da je kriv neke tativine. Županstvo ga opisava kot legendega in zanikrnega človeka, kateri neće služiti, dasiravno nema nič premoženja. Zadnji čas služil je v Prebačevem za pastirja, opravljal pa tudi ta posel jako zanikrno, kajti krave, katere bi bil imel varovati, zaše so v žito posestnika Jarneja Stareta v Prebačevem in slednji je zatožencu grozil, da ga tozi za škodo. Jezen zaradi tega zažgal je zatoženec slamo na podu Jarneja Stareta 4. decembra lanskoga leta in pogorela so vsa gospodarska po-

slopa Staretova in vsi spravljeni poljski pridelki, razen tega vozovi, kmetijsko orodje itd., tako da je bilo škode za blizu 2000 gld. stare bil je zavarovan le za 900 gld. Zatoženec dejanje prizna. Kmetovalec Stare, kot priča zaslišan in po predsedniku vprašan, zahteva li kaj in ali ve že od prej kaj slabega o zatožencu, odgovori, da ne zahteva ničesa in kot pošten mož neče ni najmanje skoditi zatožencu s svojo izpovedbo, dasiravno mu je prouzročil zdatno škodo. Sodišče obsodi zatoženca na štiri leta teške ječe, poostrene vsaki mesec s postom. Državni pravnik g. Perše plaidiral je pri obeh obravnavah — slovenski.

— („Panoptikum“) na starem strelišču pripada take vrste razstavam, ki se v Ljubljani le redkokdaj vidijo. Izmej mnogih plastičnih in izvrstno izdelanih, deloma pa humorističnih podob, omeniti je posebno velikanske, iz 50 osob obstoječe, po slavnej Munkascijevi sliky posnete skupine „Krist pred Pilatom“, katera je v istini umetniške vrednosti in napravi na gledalca posebno močen utis. Razen tega vidi se cesarska obitelj, papež Leo XIII., Beethoven, Gluck, Bismarck, Osman pasha, Sulejman paša, Garibaldi, Liszt, Göthe, Schiller, Hadži Loja itd. vse kako zvesto in s posebno natankostjo po naravi posneto in primereno, često pa bogato opravljeno. V posebnem kabinetu razstavljeni so morileci Francesconi, Tropmann, dr. Nobiling, Charlotte Corday itd. Ta panoptikum sme se vsečemu priporočati in vsakdo zapustil ga bode zadovoljen.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Prag 6. marca. Kardinal nadškof knez Schwarzenberg praznuje danes petdesetletnico svojega duhovenstva.

Pariz 6. marca. V zbornici izpodbijal je Ferry po Clemenceauji predlagano revizijo ustave ter stavil vprašanje zaupanja. Na to ukrenila je zbornica s 307 proti 182 glasom, da se v zaupnosti na vladine izjave odvrnejo predlogi o reviziji ustave.

Berolin 6. marca. Kakor „National Zeitung“ objavlja, imenovan je Blumenthal vojnim ministrom. Cesar imenoval je princa Walleskoga pruskim „Generalfeldmaršalom“.

Zrušenje nove cerkve v Bohinjskej Bistrici.

(Dalje.)

Sedaj se prične zaslišanje zatožencev. Izprševanje prične se s prvim zatožencem Bevkom in druga dva zatoženca ne odstopita, kakor je to običajno pri drugih obravnavah, nego vsi trije ostanejo v dvorani, imajo teda priliko slušati, kar izpovedujejeden ali drugi.

Bevk, kako navaden človek, trdi, da je nekriv, ker je hotel trdno dečati, le gospodje neso tega hoteli. Župnik je po-nj poslal, naj prevzame delo; sporazumi se je in pogodili so dnevno plačo 1 gl. 40 kr. L. 1878 začel je delo, a ko mu je župnik pokazal po Ambrožiči izdelani črtež, izjavil je takoj, da na kamnene stebre ne bode zidal. Stebri, ki so ležali na stavbinem prostoru, označil je za prešibke in zahteval, da se imajo nadomestiti s trdnjimi, kar se je za spodnje stebre tudi zgodilo. Na vprašanje predsednika, za kaj ni odstopil od zidanja, ko je videl, da se ne zida po uradno odobrenem črteži, pravi, da ko bi bili kamneni stebri dovoli močni, ne bi bilo nikake nesreče. Delavcev da ni pošiljal na dan zrušenja zvonika na delo v visočino, nego jim to celo odsvetoval, a zaman, kajti neso ubogali. On pa da se je pri stavbi vedno le smatral kot navadni zidar.

Gospod župnik Mesar trdi, da je nekriv. Ko je hotel pričeti stavbo, dal mu je tedanji knezoškof dr. Vidmar cerkveno dovoljenje, političnega dovoljenja pa, tako mu je sporočil knezoškofijski urad, ni treba, kajti stavba se ima zvršiti le z prostimi darovi in zatojima ima po stavbenem redu za Kranjsko dotična občina pravica dati dovoljenje za stavbo. Prvi črtež napravil mu je g. Faleschini v Ljubljani, drugega pa je dogotovil g. Ambrožič, kateri je bil dve leti v Londonu in o katerem je bilo mnogo

govorce, da take stvari izvrstno pogodi. Dolgo ni vedel, pravi g. župnik, da ni treba uradno potrebe nega črteža, ampak mislil je, da je dovoljno, da predloženi črtež potrdi občina. Ko se je osvedočil, da je tako ravnanje napačno, takoj je naprosil g. Grima, naj izgotovi črtež in, ko je bil slednji od vlade odobren, vršila se je konkurenčna obravnavna. Za črteže se je on, kot gospodar stavbe, le malo brigal, kajti njega glavni nalog je bil skrbeti za potrebne novce. Mislil je, da bode Grim čestokrat prišel ogledat stavbo, a se je v tem varal. Kar na jedenkrat odloži g. Grim vodstvo stavbe. Pisal mu je (g. župnik) dva pisma, a na nobenega ni bilo odgovora, tako, da je g. župnik, kakor pravi, si mislil, da se bode Grim že še podal in zopet nadzorstvo prevzel, v čemer ga je potrdil i. c. kr. okrajni glavar gosp. Dralke, rekoč, da Grim morebiti sedaj neče biti voditeljem stavbe, ko se ima izkopati te melj zvonika, da ne bi moral soditi kot cesarski inženir v lastnej zadavi. Ko je pa prepričan bil, da Grim neče več nadzorovati stavbe, šel je po nasvetu okraj. glavarja Dralke k stavbenemu svetniku g. Potočniku, naj prevzame stavbo, kar pa slednji zaradi drugih silnih poslov v Ljubljani ni hotel. Bevk je g. župnik vse zaupal, ker mu je bil dobro priporočen, a Bevk mu ni nikdar povedal odločno, da ni treba kamnenih stebrov, katere si je prav za prav Ažman izmisli, pa tudi Bevk hvalil. Bevk temu ugovaria in pravi, da je zahteval, naj bodo stebri zidani in to g. župniku povedal, a g. župnik temu odločno oporeka.

(Dalje prih.)

Poslano.

Slavna poštna direkcija

v Trstu.

Koncem pretečenega meseca nosil je po našem fari vrtnar g. Mallner-ja neko nemško pisavo prošnjo, katere pa mi umeli nesmo. Razlagal nam je, da se v njej prosi, naj i. c. kr. pošta na Bledu ostane še za naprej v Mallner-jevej hiši. Pozneje pa smo še le zvedeli, za kaj prav za prav gre. Ker pa imamo mi v dosedanjega obča spoštovanega gospoda poštarja neomejeno zaupanje, smo prepričani, da so vse njegove naredbe le i. c. kr. pošti in občinstvu na korist. Zato slovesno preklicujemo svoje podpise na gori omenjene prošnji in z veseljem pozdravljamo nameravano preselitev i. c. kr. pošte v lepše ter temu uradu primernejše prostore in želimo, da se tja preseli tudi i. c. kr. telegrafični urad iz Mallner-jevih blevov.

V Gorjah, v 4. dan marca 1883.

(Sledi 10 podpisov.)

Tujci:

6. marca.

Pri Slonu: Novak z Dunaja. — Stampf iz Prage. — Turad z Dunaja. — Uhely iz Grada. — Himmelbauer z Dunaja.

Pri Mateti: pl. Hirsch iz Zagreba. — Franz iz Čeloveca. — Fille iz Gorice. — Schmidt iz Beljaka. — Wack iz Pulja.

Pri bavarskem dvoru: Kravagna iz Ptuja. — Vatovec iz Sežane.

Tržne cene v Ljubljani

dné 7. marca t. l.

		gld.	kr.
Pšenica, hektoliter		7	64
Rež,		5	20
Ječmen		4	55
Oves,		3	9
Ajda,		4	39
Proso,		4	87
Koruza,		5	20
Leča		8	—
Grah		8	—
Fižol		9	—
Krompir, 100 kilogramov		2	86
Maslo, kilogram.		—	98
Mast,		—	88
Špeh frišen		—	66
" povojen,		—	75
Surovo maslo,		—	85
Jajca, jedno		—	12/3
Mleko, liter		—	8
Goveje meso, kilogram		—	56
Telećeje		—	48
Svinjsko		—	48
Koštrunovo		—	30
Kokoš		—	45
Golob		—	17
Seno, 100 kilogramov		2	94
Slama,		1	96
Drva trda, 4 kv. metre		5	80
" mehka,		4	—

Izdajatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Dunajska borza

dné 7. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	18	gld. 35	kr.
Srebrna renta	78	60	—
Zlata renta	97	65	—
5% marčna renta	93	—	—
Akcije narodne banke	831	—	—
Kreditne akcije	314	25	—
London	119	80	—
Srebro	—	—	—
Napol.	9	49	—
C. kr. cekini	5	64	—
Nemške marke	58	50	—
4% državne srečke iz 1. 1854	250	gld. 118	70
Državne srečke iz 1. 1864.	100	" 167	50
4% avstr. zlata renta, davka prosta	97	60	—
Ogrska zlata renta 6%	119	85	—
" papirna renta 5%	88	60	—
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—	—
Dunava reg. srečke 5%	100	gld. 114	80
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	116	50	—
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	75	—
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75	—
Kreditne srečke	100	gld. 170	50
Rudolfove srečke	10	20	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	117	50
Trammway-društ. velj. 170 gld. a. v.	226	—	—

St. Rupertska občina na Dolenjskem išče

tajnika,

(119-5)

ki je zmožen slovenščine in nemščine, z letno plačo 160 gld.

JOSIP KOKALJ,

barvar v Kropi (z. p. Pednart),

se priporoča

(130-3)

za barvanje vsakeršnega blaga

v raznih bojah, za prodajalnice in za domačo rabo, ter izdeluje najsolidnejše in po najnižjih cenah, prodaja tudi razno barvano blago, zlasti platno stanovitno višnjeve barve.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika,
da si za polovico prave cene
omisli vsakdo izvrstno uro.

FROMM DUNAJ.

Velikanska

razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v vsej Evropi, zadele so tudi Švico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zvane Washingtonske žepne ure so najboljše ure vsega sveta, koje so izredno elegantno gravirane in glijosirane ter so amerikanskega sist ma.

Vse ure so natanko repasirane ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepričakovano uro nazaj vzamemo in z drugo zamenjamo.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozicu navijajo brez ključa, s krisalnimi okrovimi, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogivalčno pozlačene, z verižico, medaljonom itd., preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinov, z emaliiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim stekлом, natančno na sekunde repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov ur na valje (cylinder-uhr) v glijosiranih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim stekлом, tekočih na 8 rubinov, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, preje gl. 15, zdaj le gl. 5.60.

1000 komadov ur na sidro (anker-uhr) od pravega 13letnega srebra, odobrenega od e. kr. denarnega urada, tekočih na 1 rubin, razen tega tudi električnim potom pozlačene, fino regulirane. Vsaka taka ura stala je preje gl. 27, zdaj pa samo gl. 11.40.

650 komadov ur za dame od pravega 13letnega srebra, odobrenega od e. kr. denarnega urada, tekočih na 8 rubinov, elegantno in najfinije pozlačene, pridiana je tudi benecijanska vratna verižica; prej je stal jeden komad gl. 28, zdaj pa samo gl. 15.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13letnega srebra odobrenega od e. kr. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja, tako da nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri dā se zastonj tudi jedna urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje gl. 35, zdaj pa neverjetno samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospede, preje gl. 100 zdaj gl. 40.

650 komadov ur za stene v finem email okviru in z bilom, repasirane; preje komad gl. 6, zdaj samo gl. 3.75.

650 komadov ur z rotopcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalnej mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov:

(28-8)

Uhren-Ausverkauf

der

Uhrenfabrik Fromm,
I., Rothenthurmstrasse 39, Wien.

Izdelki, kateri nižajo te postavno depomirane varstvene znamke, naj se kot ponarejeni koj vrnejo.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliči,

lekarna „pri samoreghi“ J. pl. Trnkoczyja

na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.
Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinskej bolezni na nogi silno trpeli in razna domaća zdravila brezvpsno rabilo. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in uže več dñi niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspeh, da so se po kratkem rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznam torek dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jenakej bolezni priporočam. Vašej blagorodnosti pa iz ekam najprisrječno zahvalo, z vsem spoštanjem udani

Franc Jug,
posestnik v Šmariji p. Celji.

(38-5)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.